

ÄMNESDEL

BILDKONST åk 1-9

Innehåll

BILDKONST.....	2
Läroämnets övergripande syfte åk 1-9	2
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 1-2.....	2
Centralt innehåll åk 1-2.....	3
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 1-2	4
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 3-4.....	6
Centralt innehåll åk 3-4.....	6
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 3-4	7
Riktlinjer och arbetsupplägg åk 5-6	10
Centralt innehåll åk 5-6.....	11
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 5-6	12
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 7-9.....	15
Centralt innehåll åk 7-9.....	15
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 7-9	17

BILDKONST

Läroämnets övergripande syfte åk 1-9

Undervisningen i bildkonst har som uppdrag att handleda eleven att genom konsten utforska och uttrycka en kulturellt mångskiftande verklighet. Bildkonst som ämne innebär både tvådimensionellt och tredimensionellt skapande. Genom att skapa och tolka bilder och konst formas elevens identitet samtidigt som den kulturella kompetensen och gemenskapen stärks. Undervisningen i bildkonst har som syfte att hjälpa eleven att utveckla en förmåga att se och iakttä, och att självständigt uttrycka tankar och känslor i bild. Undervisningen ska sträva till att stärka eleven i att utveckla ett rikt och personligt uttrycksätt.

Undervisningen ska bygga på elevens egna erfarenheter, fantasi och lust att experimentera och ska successivt förändras i takt med elevens mognad från ett mera spontant och intuitivt arbete till en mera medveten bild- och formuppfattning. Undervisningen i bildkonst ska utveckla förmågan att förstå konst och annan visuell kultur. Genom att förstärka kännedomen om kulturarvet stöder man att traditionerna förmedlas och förnyas. Undervisningen ska stöda eleven att utveckla kritiskt tänkande och uppmuntra eleven att påverka den egna livsmiljön och samhället. Undervisningen i bildkonst ska ge eleven en grund för aktiv medverkan i samhällsfrågor både lokalt och globalt.

Eleven ska få möjlighet att granska bildkonst och annan visuell kultur ur ett historiskt och kulturellt perspektiv. Undervisningen ska ta upp olika uppfattningar om konstens uppgifter. Eleven handleds att på ett mångsidigt sätt använda olika redskap, material, tekniker och uttrycksätt. Undervisningen ska sporra eleven att utveckla multilitteracitet både med hjälp av visuella metoder och andra undersöknings- och framställningssätt.

Undervisningen i bildkonst ska ha ett normmedvetet förhållningssätt och belysa bilder och konsthistoria i samhället ur olika perspektiv. Undervisningen ska bidra till att främja jämlikhet, jämställdhet och gemenskap samt lyfta värdet av mångfald.

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 1-2

I årskurserna 1-2 skapas grunden för elevens personliga förhållande till bildkonst och annan visuell kultur. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Lärmiljöerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Eleven ska handledas att använda sin fantasi, begrepp inom bildkonsten och att uttrycka sig visuellt på olika sätt. Konkreta, lekfulla arbetssätt används i undervisningen. Eleven uppmuntras att samarbeta, att dela med sig av sina upplevelser och att ta emot och ge respons på sitt visuella arbete.

Eleven ska introduceras till att uttrycka sig om konst och kulturupplevelser och ett språkutvecklande arbetssätt ska användas. Digitala verktyg ska integreras i undervisningen på ett naturligt sätt.

Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleven att aktivt experimentera och öva. Undervisningen ska ta hänsyn till elevens individuella behov och erfarenheter. Undervisningen genomförs både i skolan och i olika byggda miljöer, i naturen och i webbmiljöer. Besök till museer och kulturobjekt samt samarbete med lokala konstnärer och kulturarbetare ska utföras i mån av möjlighet. En helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras.

Centralt innehåll för åk 1-2

Egen bildframställning

Innehållet väljs utgående från elevens egna erfarenheter och upplevelser av bildkonst. Eleven uppmuntras och inspireras att skapa egna bilder och uppskatta andras bilder. Eleven ska få experimentera med olika tekniker och material och ges möjlighet till kreativt skapande.

- undersökande arbetssätt (linjen, färger, materialegenskaper)
- introduktion till
 - o tekniker: teckning, målning, enkla konstruktioner, pappersvikning och tryck
 - o materialkännedom: blyerts, kol, krita, färg, materialvård
 - o färglära: primärfärger, sekundärfärger, varma och kalla färger samt färgblandning
 - o kompositionslära: rörelse och former i omgivningen

Bildkonst i samhället

Innehållet omfattar olika omgivningar, föremål och virtuella världar. Eleven ska introduceras till enkel bildanalys och inspireras att se bilder i närmiljön och media.

- formgivning och visuell kommunikation
- tolka olika symboler i vår närmiljö (t.ex. trafikmärken)
- enkla illustrationer
- introduktion till digitala bilder

Konsthistoria och kultur

Undervisningen ska introducera eleven till förståelse för bildkonst under olika tider, miljöer och kulturer. Eleven bekantar sig med bildkonstens värld genom att titta på olika verk, teman och fenomen. I undervisningen bekantar man sig med konsten i närsamhället.

- övriga klassers arbeten i skolan
- bekanta sig med konst från olika kulturer och tidsperioder
- konstnärer och illustratörer i barnkultur

Hållbarhet

Innehållet ska belysa förhållandet mellan bildkonst och hållbar utveckling. Eleven ska introduceras till konstupplevelser.

- hållbar utveckling och skapande med hjälp av naturmaterial och återanvändbart material
- skapandeglädje

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 1-2

Utvärdering och respons ska vara handledande och sporrande. Syftet med responsen är att stöda eleven att utveckla sin förmåga att skapa och tolka bilder, kunskapen om konst och övrig visuell kultur. Utvärderingen ska grunda sig på mångsidig information om elevens lärande, kunnande, arbete och framsteg. Genom formativa arbetsätt blir utvärderingen en naturlig del av läroprocessen.

I årskurserna 1-2 är det specifika uppdraget för undervisningen i bildkonst:

- att väcka elevens intresse för skapandeprocessen
- att låta eleven pröva olika material och tekniker
- att uppmuntra eleven att kreativt använda olika uttrycksätt inom bildkonst
- att stöda eleven att diskutera sina egna och andras bilder.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Väcka elevens intresse för ämnet bildkonst och uppmuntra elevens nyfikenhet och kreativitet i skapandeprocesser.	Eleven utvecklar nyfikenhet och kreativitet i skapandeprocesser.	C, E, F, G	<i>Intresse, nyfikenhet och kreativitet utvärderas och kan nämnas i omdömet men en nivå för goda kunskaper anges inte.</i>
Introducera eleven till att se sitt eget lärande och iaktta sin arbetsprocess genom självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sitt eget lärande och arbetsprocess.	B, C, E	<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för omdöme.</i>
Egen bildframställning			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Uppmuntra eleven att pröva olika material och tekniker samt träna olika visuella uttrycksätt.	Eleven utvecklar förmåga att arbeta med olika material och tekniker.	B, C, D, G	Eleven kan använda olika material och tekniker enligt exempel och anvisningar.

Uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete, både självständigt och tillsammans med andra.	Eleven utvecklar förmåga till långsiktigt bildskapande.	B, C, D, E	Eleven färdigställer arbeten enskilt eller tillsammans med andra.
Undervisa eleven i grundläggande färglära genom att blanda färger och undersöka resultatet.	Eleven utvecklar kunskaper om primärfärgerna och sekundärfärgerna.	A, C, D, E	Eleven blandar färger och noterar resultatet.
Uppmuntra eleven att ge uttryck för sina iakttagelser, tankar och känslor genom bildskapande.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig genom att skapa bilder.	A, B, C, D	Eleven kan förmedla tankar eller känslor genom att skapa olika bilder.
Bildkonst i samhället			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar kring bildkonst.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sina åsikter om bildkonst.	A, B, D, G	Eleven deltar i diskussioner kring egna och andras verk.
Sporra eleven att lägga märke till och iaktta konst och visuell kultur i omgivningen med olika sinnen.	Eleven utvecklar förmåga att upptäcka konst i sin närmiljö.	F	Eleven kan beskriva någon konst eller visuell kultur i sin närmiljö.
Handleda eleven att använda enkla begrepp inom bildkonsten och att undersöka olika typer av bilder.	Eleven utvecklar grundläggande förståelse för begrepp inom bildkonsten.	A, D, E, H	Eleven kan använda några begrepp som behandlats gällande material och teknik.
Konsthistoria och kultur			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Visa eleven på kända konstnärers och illustratörers verk.	Eleven utvecklar grundläggande förståelse för bildskapande inom barnkultur.	D, E, F, G	Eleven vet vad en konstnär och illustratör är och känner till några kända konstverk.
Hållbarhet			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Uppmuntra eleven att intressera sig för miljömedvetet bildskapande.	Eleven utvecklar förståelse för hållbarhet inom bildkonst.	A, E, F, H	Eleven deltar i skapande av konst från återvunnet material.

Riktlinjer och arbetsupplägg för år 3-4

I årskurserna 3–4 vidareutvecklar eleven sitt personliga förhållande till bildkonst och annan visuell kultur. Eleven uppmuntras att pröva och träna olika sätt att uttrycka sig med bilder och att målinriktat utveckla sina visuella färdigheter. Eleven ska utveckla förmågan att tolka och skapa bilder digitalt. Ansvarsfull användning av digitala verktyg och webbmiljöer ska ingå i undervisningen.

Lär miljörerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Eleven ska få möjlighet att använda olika material, tekniker och uttryckssätt och tillämpa dem kreativt. Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleven att aktivt experimentera och öva. Eleven ska få utveckla förståelse för att konst kan upplevas med olika sinnen. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Undervisningen ska stöda ett långsiktigt arbete samt ett undersökande och målinriktat konstnärligt lärande. För att eleven ska utveckla förmågan att uttrycka sig om konst och kulturupplevelser bör ett språkutvecklande arbetssätt användas.

Eleven uppmuntras att samarbeta, att dela med sig av sina upplevelser och att ta emot och ge respons på sitt visuella arbete. Besök till museer och kulturobjekt samt samarbete med lokala konstnärer och kulturarbetare ska utföras i mån av möjlighet. Tvärkonstnärliga och tematiska arbetssätt prioriteras i undervisningen och en helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras. Konst från tidsperioder som behandlas i andra ämnen kan med fördel användas som inspiration för bildskapande.

Centralt innehåll för år 3-4

Egen bildframställning

Innehållet väljs utgående från elevens egna erfarenheter och upplevelser av bildkonst. Eleven uppmuntras och inspireras att skapa egna bilder och uppskatta andras bilder. Eleven ska få möjlighet att utveckla sina kunskaper inom olika tekniker och material samt lära sig processen för kreativt skapande.

- planera, skissa och dokumentera arbetsprocessen
- introduktion och fördjupning:
 - o tekniker: tvådimensionellt arbete och origami
 - o materialkännedom: blyerts, kol, kritor, färg och materialvård
 - o färglära: primärfärger, sekundärfärger och komplementfärger
 - o kompositionslära: geometriska former, rum och rörelse
 - o perspektiv: förgrund, bakgrund, horisont och storleksperspektiv
- ljus och skugga
- ansiktsproportioner
- fotografering
- bildframställning inspirerad av andra konstnärer

Bildkonst

Bildkonst i samhället

Eleven ska få utforska sina egna tolkningar och uppfattningar av bilder och estetiska uttryck i närmiljön. Innehållet i undervisningen utgörs av olika föremål, mediekulturer och virtuella världar. Eleven ska introduceras till bilders påverkan i samhället.

- digitala bilder
- nordisk design
- symboler
- kartor

Konsthistoria och kultur

Innehållet i undervisningen omfattar bildkonst som skapats under olika tider, i olika miljöer och kulturer.

- i mån av möjlighet bekanta sig med lokala konstnärers arbeten
- åländska och nordiska konstnärers arbeten
- förhistorisk konst

Hållbarhet

Innehållet ska belysa förhållandet mellan bildkonst och hållbar utveckling. Eleven ska introduceras till hur konst i samhället kan påverka individens mående.

- återanvändning
- estetik i samhället

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 3-4

I bildkonstundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.

I årskurserna 3-4 är det specifika uppdraget för undervisningen i bildkonst:

- att utveckla elevens intresse för skapandeprocessen

Bildkonst

- att utveckla elevens förmåga att använda material och tekniker inom bildkonst
- att uppmuntra eleven att kreativt använda olika uttrycksätt inom bildkonst
- att utveckla elevens förmåga att analysera egna och andras arbeten.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 4 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Utveckla elevens intresse för ämnet bildkonst och uppmuntra elevens nyfikenhet och kreativitet i skapandeprocesser.	Eleven utvecklar intresse för och förmåga till kreativt skapande.	C, E, F, G		<i>Intresse, nyfikenhet och kreativitet utvärderas men ligger inte som grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.	B, C, E		<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	
Egen bildframställning					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser, tankar och känslor genom bild och visuell form.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig i bild och visuell form.	A, B, C, D	Eleven kan i någon mån ge sina iakttagelser och tankar visuell form.	Eleven kan ge sina tankar och föreställningar visuell form och gestalta sina iakttagelser.	Eleven kan på ett välutvecklat och idérikt sätt uttrycka sig visuellt.
Handleda eleven att planera, utföra och färdigställa arbeten självständigt och tillsammans med andra.	Eleven utvecklar förståelse för skapandeprocessen.	E, F	Eleven kan med handledning planera, utföra och färdigställa arbeten.	Eleven kan planera, utföra och färdigställa arbeten enskilt eller tillsammans med andra.	Eleven kan tillämpa sina skisser i utförandet och utvärderingen av sitt arbete.
Handleda eleven att mångsidigt använda olika tekniker och uttrycksätt och att	Eleven utvecklar kunskap om olika tekniker att skapa bilder.	B, C, D, G	Eleven kan med handledning använda några tekniker för att skapa bilder.	Eleven kan använda olika tekniker och uttrycksätt som	Eleven kan använda ändamålsenliga tekniker och uttrycksätt.

Bildkonst

öva sin förmåga att skapa bilder.				har behandlats för att skapa bilder.	
Handleda eleven till ändamålsenlig och ansvarsfull användning av redskap och material.	Eleven utvecklar kunskap kring redskap och material.	C	Eleven kan med handledning använda redskap och material som behandlats på ett i huvudsak fungerande sätt.	Eleven kan tillämpa och vårda redskap och material som behandlats.	Eleven visar ansvar för redskap och material på ett självständigt sätt.
Handleda eleven att utveckla förståelse för ljus, skugga och proportioner i bildframställning.	Eleven utvecklar förståelse för ljus, skugga och proportioner i bildframställning.	F	Eleven känner till grunderna för ljus och skugga.	Eleven kan skapa bilder med enkla skuggningar och har grundläggande förståelse för proportioner.	Eleven tillämpar sin kunskap om ljus, skugga och proportioner i sina bilder.
Handleda eleven att utveckla kunskaper i färglära och användning av korrekta begrepp samt visa på användningsområden i samhället.	Eleven utvecklar förmåga att använda korrekta begrepp inom färglära.	B, C, H	Eleven känner till primärfärgerna och hur man blandar sekundärfärger.	Eleven kan förklara vad primärfärg, sekundärfärg och komplementfärg är och kan delvis tillämpa kunskapen i sina arbeten.	Eleven kan tillämpa kunskapen i färglära på ett utvecklat sätt i sina arbeten.

Bildkonst i samhället

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Visa eleven konst och estetik i närmiljön och diskutera sina iakttagelser och tankar.	Eleven utvecklar förmåga att iakttä konst och estetiska uttryck i närmiljön.	A, D, E, G	Eleven deltar i diskussioner kring konst och estetik i närmiljön.	Eleven kan ge exempel på konst eller estetiska uttryck i närmiljön.	Eleven kan beskriva sina upplevelser av konst och estetiska uttryck i närmiljön.
Skapa möjligheter för eleven att diskutera egna och andras bilder.	Eleven utvecklar förmåga att diskutera bilder.	B, E	Eleven lyssnar på diskussioner kring egna och andras bilder.	Eleven deltar i diskussioner kring egna och andras bilder.	Eleven deltar konstruktivt i diskussioner kring egna och andras bilder.
Handleda eleven att utveckla förståelse för symboler och bilder i samhället och media.	Eleven utvecklar förståelse för symboler och bilder som kommunikationsmedel.	A, B, D	Eleven kan ge exempel på någon situation där symboler kan användas för kommunikation.	Eleven kan ge exempel på några symboler och bilder som används som kommunikationsmedel i media och närmiljön.	Eleven kan förklara några symbolers betydelse.

Konsthistoria och kultur

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
------------------	------------	-----------	--	--	---

Undervisa eleven om några kända nordiska konstnärer och deras verk.	Eleven utvecklar kännedom om några nordiska konstnärer.	A, E, D, G	Eleven känner igen något nordiskt konstverk.	Eleven kan benämna någon nordisk konstnär.	Eleven kan koppla konstnär och verk som har behandlats.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Handleda eleven att utveckla förståelse för att konstupplevelser och konst i samhället kan påverka individens mående.	Eleven utvecklar förståelse för att konstupplevelser kan påverka individens mående.	A, E, F, H	Eleven känner till att konst påverkar oss.	Eleven kan ge exempel på hur konst används i samhället.	Eleven kan ge exempel på hur konst i samhället kan påverka den enskilda individen.
Skapa möjligheter för eleven att bekanta sig med återvinningskonst och miljövänliga material.	Eleven utvecklar förståelse för miljömedvetenhet inom bildkonst.	F, G	Eleven vet att man kan skapa konst av återvunnet material.	Eleven skapar återvinningskonst enskilt eller tillsammans med andra.	Eleven hittar nya användningsområden för återvunna material.

Riktlinjer och arbetsupplägg åk 5-6

Eleven breddar sitt personliga förhållande till bildkonst och annan visuell kultur. I undervisningen granskas hur konst och annan visuell kultur påverkar åsikter, attityder och förfaringssätt i elevens egen livsmiljö och i samhället. Eleven ska få utveckla förståelse för att konst kan upplevas med olika sinnen. För att eleven ska utveckla förmågan att uttrycka sig om konst och kulturupplevelser bör ett språkutvecklande arbetsätt användas.

Undervisningen ska ge eleven förutsättningar och möjligheter att arbeta tillsammans. Eleven ska vidareutveckla förmågan att tolka och skapa bilder digitalt. Ansvarsfull användning av digitala verktyg och webbmiljöer ska ingå i undervisningen.

Lärmiljöerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Eleven ska få möjlighet att använda olika material, tekniker och uttryckssätt och tillämpa dem kreativt. Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleven att aktivt experimentera och öva. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Besök till museer och kulturobjekt samt samarbete med lokala konstnärer och kulturarbetare ska utföras i mån av möjlighet. Tvärkonstnärliga och tematiska arbetsätt prioriteras i undervisningen och en helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras. Konst från tidsperioder som behandlas i andra ämnen kan med fördel användas som inspiration för bildskapande.

Centralt innehåll för åk 5-6

Egen bildframställning

Innehållet väljs utgående från elevens egna erfarenheter och upplevelser av bildkonst. Eleven uppmuntras och inspireras att skapa egna bilder och uppskatta andras bilder. Eleven ska få möjlighet att utveckla sina kunskaper inom olika tekniker och material samt lära sig processen för kreativt skapande.

- introduktion och fördjupning:
 - o tekniker: teckning, måleri, grafik, kollage och tredimensionellt skapande
 - o materialkännedom: blyerts, kol, kritor, färg och materialvård
 - o färglära: primärfärger, sekundärfärger, komplementfärger, valörer, nyanser och kontraster
 - o kompositionslära: geometriska former, rum och rörelse
 - o perspektiv: enpunktperspektiv
- rutnätsförstoring
- foto och film, bildkomposition, bildredigering med digitala verktyg
- kroppsproportioner
- grafisk formgivning och illustration, tryck, kombination av bild och text

Bildkonst i samhället

Innehållet i undervisningen utgörs av olika miljöer, föremål, mediekulturer och virtuella världar. Innehållet väljs mångsidigt ur byggda och naturliga miljöer och ur medier. Eleven introduceras till mediekunskap och förståelse för bilders påverkan i samhället.

- arkitektur och design
- bildtolkning
- medieanalys

Konsthistoria och kultur

Innehållet i undervisningen omfattar bildkonst som skapats under olika tider, i olika miljöer och kulturer. Konstverk används som utgångspunkt i bildskapandet.

- konst och konststilar från olika epoker och kulturer som behandlats i övriga läroämnen
- kända konstnärer och deras verk

Hållbarhet

Innehållet ska belysa förhållandet mellan bildkonst och hållbar utveckling. Eleven ska utveckla förståelse för konstens betydelse för social hållbarhet.

Bildkonst

- återvinningskonst
- miljövänliga material
- hantering av bildkonstmateriel som avfall
- upphovsrätt och regler för delning och nedladdning av bilder

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 5-6

I bildkonstundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetsätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.

I årskurserna 5-6 är det specifika uppdraget för undervisningen i bildkonst:

- att vidareutveckla elevens intresse för skapandeprocessen
- att vidareutveckla elevens förmåga att använda material och tekniker inom bildkonst
- att uppmuntra eleven att kreativt använda olika uttrycksätt inom bildkonst
- att vidareutveckla elevens förmåga att analysera egna och andras arbeten.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 6 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Utveckla elevens intresse för bildkonst och uppmuntra till kreativt skapande.	Eleven utvecklar intresse för bildkonst och kreativt skapande.	E, F, G		<i>Intresse utvärderas men används inte som grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.	B, C, E		<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	

och kamratrespons.					
Egen bildframställning					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser, tankar och känslor genom bild och visuell form.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig i bild och visuell form.	A, B, C, D	Eleven kan med handledning ge sina iakttagelser och tankar visuell form.	Eleven kan självständigt förmedla sina iakttagelser och tankar i bild.	Eleven kan på ett välutvecklat och idérikt sätt uttrycka sig visuellt.
Handleda eleven att utveckla förståelse för skapandeprocessen från planering till utvärdering enskilt och tillsammans med andra.	Eleven utvecklar förståelse för skapandeprocessen.	B, E	Eleven kan med handledning göra en plan för sitt arbete.	Eleven kan planera, utföra och färdigställa arbeten delvis utgående från egen plan.	Eleven färdigställer arbeten och kan berätta om skapandeprocessen.
Handleda eleven att fördjupa sin kunskap inom olika tekniker och uttryckssätt och att öva två- och tredimensionellt skapande.	Eleven utvecklar förmåga att skapa både två- och tredimensionellt.	B, C, G	Eleven kan med handledning utföra enkelt skapande två- och tredimensionellt.	Eleven kan använda olika tekniker och uttryckssätt både två- och tredimensionellt.	Eleven kan kreativt använda tekniker och uttryckssätt.
Handleda eleven till ändamålsenlig och ansvarsfull användning av redskap och material.	Eleven utvecklar kunskap kring redskap och material.	C, F	Eleven kan använda redskap och material som behandlats på ett i huvudsak fungerande sätt.	Eleven kan tillämpa och vårda redskap och material som behandlats.	Eleven kan välja ändamålsenliga redskap och visar ansvar för redskap och material på ett självständigt sätt.
Handleda eleven att utveckla kunskaper om komposition och perspektiv.	Eleven utvecklar förmåga att tillämpa enpunktperspektiv.	A, E, F	Eleven kan med handledning skapa enkla bilder med enpunktperspektiv och känner till några begrepp kring komposition.	Eleven kan tillämpa enpunktperspektiv i sina bilder och kan förklara vad komposition i konst är.	Eleven tillämpar kunskaper om enpunktperspektiv och komposition i sina bilder.
Handleda eleven att vidareutveckla kunskaper i färglära och användning av korrekta begrepp samt visa på	Eleven vidareutvecklar förmågan att använda korrekta begrepp inom färglära.	A, F, G	Eleven känner till primär-, sekundär- och komplementfärgerna.	Eleven kan enkelt förklara vad nyanser och kontraster innebär och kan delvis	Eleven tillämpar kunskaper i färglära i sina arbeten.

Bildkonst

användningsområden i samhället.				tillämpa kunskapen i sina arbeten.	
Skapa möjligheter för eleven att diskutera egna och andras bilder.	Eleven utvecklar förmåga att diskutera bilder.	B, C, E, H	Eleven lyssnar på diskussioner kring egna och andras bilder.	Eleven deltar i diskussioner kring egna och andras bilder.	Eleven deltar konstruktivt i diskussioner kring egna och andras bilder.
Handleda eleven att utveckla förståelse för ämnesspecifika ord och begrepp.	Eleven utvecklar begreppsförståelse inom bildkonst.	A, B, C	Eleven känner till centrala begrepp som har behandlats.	Eleven kan förklara några centrala begrepp som har behandlats.	Eleven kan tillämpa centrala begrepp som har behandlats.
Bildkonst i samhället					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Visa eleven på hur bilder och konst kan användas för att påverka i samhället.	Eleven utvecklar förståelse för bilders påverkningsmöjligheter.	A, D, E, G	Eleven känner till att bilder kan användas för att påverka.	Eleven kan ge exempel på hur bilder har använts för att påverka.	Eleven kan reflektera kring hur bilder kan användas för att påverka.
Handleda eleven att utveckla förståelse för arkitektur och design.	Eleven utvecklar förståelse för arkitektur och design.	F, H	Eleven känner till vad arkitektur och design är.	Eleven kan ge exempel på kända arkitektoniska verk och design som behandlats.	Eleven kan redogöra för bakgrunden för något arkitektoniskt verk som behandlats.
Konsthistoria och kultur					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Visa eleven på samband mellan konst, historia och samhälle och undervisa om konststilar kopplade till epoker som behandlats i andra ämnen.	Eleven utvecklar kunskap om grundläggande konsthistoria.	A, E, D, G	Eleven känner till att det finns olika konststilar.	Eleven känner igen någon konststil från epoker som behandlats.	Eleven känner till att konststilar påverkats av dåtida samhälle.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Handleda eleven att utveckla miljömedvetenhet inom bildkonst gällande material	Eleven utvecklar förståelse för miljömedvetenhet inom bildkonst.	A, E, F, H	Eleven känner till att det finns miljövänliga material inom bildkonst.	Eleven kan beskriva hur bildkonstmaterialet ska hanteras som avfall.	Eleven kan jämföra material ur ett hållbarhetsperspektiv.

och hantering av material som avfall.					
---------------------------------------	--	--	--	--	--

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 7-9

I årskurserna 7–9 handleds eleven att fördjupa sitt personliga förhållande till bildkonsten och annan visuell kultur och att ställa upp bestämda mål för sitt arbete. Undervisningen ska stärka elevens förmåga att skapa bilder och uppmuntra eleven att arbeta i olika visuella miljöer. Eleven ska få öva sig att använda konst som underlag för att delta och påverka.

Undervisningen ska utveckla elevens samarbetsförmåga. Eleven ska få öva sig att använda digitala verktyg och webbmiljöer på ett kreativt, kritiskt och ansvarsfullt sätt. Eleven ska få möjlighet att mångsidigt använda material, tekniker och uttryckssätt och tillämpa dem kreativt.

Lärmiljöerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleven att aktivt experimentera och öva. I årskurserna 7-9 ska eleven granska aktuella fenomen och koncept inom konst och annan visuell kultur i sin livsmiljö. Eleven ska få utveckla förståelse för att konst kan upplevas med olika sinnen. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen.

Undervisningen ska stöda ett långsiktigt arbete samt ett undersökande och målinriktat konstnärligt lärande. För att eleven ska utveckla förmågan att uttrycka sig om konst och kulturupplevelser bör ett språkutvecklande arbetssätt användas. Tvärkonstnärliga och tematiska arbetssätt prioriteras i undervisningen och en helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras. Besök till museer och kulturobjekt samt samarbete med lokala konstnärer och kulturarbetare ska utföras i mån av möjlighet. Konst från tidsperioder som behandlas i andra ämnen kan med fördel användas som inspiration för bildskapande.

Centralt innehåll för åk 7-9

Egen bildframställning

Innehållet väljs utgående från elevens egna erfarenheter och upplevelser av bildkonst. Eleven uppmuntras och inspireras att skapa egna bilder och uppskatta andras bilder. Eleven ska få möjlighet att ställa ut sina verk i mån av möjlighet. Eleven ska vidareutveckla kunskaper inom olika tekniker och material samt utveckla processen för kreativt skapande.

- planering, process och reflektion av arbetet både individuellt och i grupp
- repetition och fördjupning av

Bildkonst

- tekniker: teckning, måleri, grafik, kollage och tredimensionellt skapande: olika material inom skulptur
- materialkännedom och användning
- färglära: grundfärger, mellanfärger, komplementfärger och valörer, rena/brutna färger och kalla/varma färger
- kompositionslära: form, rum, rörelse och balans
- perspektiv: tvåpunktperspektiv
- foto, film, grafisk design och digital bildbehandling

Bildkonst i samhället

Innehållet omfattar konst och visuell kultur i samhället. Undervisningen ska behandla mediekultur och virtuella världar samt belysa mediers betydelse i samhället ur olika perspektiv. Eleven ska få utveckla förståelse för möjligheten att påverka genom bilder. Olika sätt att värdera konst, så som emotionell, ekonomisk och kulturell värdesättning, lyfts i diskussioner med eleverna.

- visuell kommunikation
- bildanalys
- medieanalys och reklam
- uttrycksätt, stildrag och traditioner inom arkitektur, design och formgivning

Konsthistoria och kultur

Innehållet omfattar bildkonst som skapats under olika tider, i olika miljöer och kulturer. För att utveckla elevens helhetsuppfattning så behandlas samma tidsperioder inom bildkonst som i andra ämnen. Undervisningen av konsthistoria ska ha ett genusperspektiv. Eleven fördjupar sig i olika konstuppfattningar och -fenomen genom att studera dem i förhållande till konstnären och samhället.

- konststilar 1800-talet – nutid
- samtidskonst på Åland och i världen
- konstverk som utgångspunkt i bildskapandet

Hållbarhet

I undervisningen behandlas den kulturella mångfaldens betydelse samt att skapa och tolka både ur individens och samhällets synvinkel. Eleven vidareutvecklar sin förståelse för konstens betydelse för social hållbarhet.

- återvinningskonst

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för år 7-9

I undervisningen i bildkonst ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att lära sig. Genom formativa arbetsätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Slutbedömningen genomförs det läsåret då ämnesstudierna avslutas i respektive ämne. Genom slutbedömningen definierar läraren hur väl eleven vid slutet av studierna har uppnått kunskapskriterierna för lärokursen, även tidigare prestationer tas i beaktande. Slutsvitsordet bestäms så att läraren jämför elevens kunskaps- och färdighetsnivå med de kunskapskriterier som finns i läroplanen.

Eleven bedöms med vitsordet åtta (8) ifall eleven har uppnått en nivå som utgör ett genomsnitt av den kunskaps- och färdighetsnivå för de olika delområdena som beskrivs i kunskapskriterierna. Om eleven inom något delområde nått högre än nivån för vitsordet åtta kan detta kompensera en något lägre prestationsnivå inom ett annat delområde.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material och redskap.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av år 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av år 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av år 9 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Vidareutveckla elevens intresse för bildkonst och uppmuntra till kreativt skapande.	Eleven vidareutvecklar intresset för bildkonst och kreativt skapande.	E, F, G		<i>Intresse utvärderas men används inte som grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.	B, C, E		<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	

Egen bildframställning					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Handleda eleven att planera, utföra och färdigställa arbeten och redogöra för bildskapande som process enskilt och tillsammans med andra.	Eleven utvecklar förmåga att se bildskapande som en process.	E, F, G	Eleven kan planera och delvis färdigställa arbeten.	Eleven färdigställer sina arbeten och kan redogöra för bildskapande som process.	Eleven utför och färdigställer arbeten och kan analysera sin skapandeprocess.
Handleda eleven att använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att fördjupa sin förmåga att skapa bilder.	Eleven utvecklar förmåga att ändamålsenligt använda material, tekniker och uttryckssätt.	B, C, D, F, G	Eleven prövar olika material, tekniker och metoder för att skapa bilder.	Eleven kan målmedvetet använda olika material, tekniker och uttryckssätt för att uttrycka sig i bild.	Eleven behärskar olika tekniker och kan motivera sina val av teknik, material och uttryckssätt.
Undervisa eleven i metoder för bildkomposition och färglära för att utveckla elevens färdigheter i bildskapande.	Eleven utvecklar förmåga att skapa välkomponerade bilder.	F	Eleven kan med handledning använda metoder för bildkomposition.	Eleven kan förmedla form, rum, rörelse och balans i bilder och har god kännedom om färglära.	Eleven kan tillämpa grunderna för bildkomposition och färglära för att skapa mer avancerade bilder.
Handleda eleven att utveckla kunskaper inom digital bildbehandling, media och visuell kommunikation.	Eleven utvecklar kunskap inom digital bildbehandling och visuell kommunikation.	A, D, E, F	Eleven kan använda grundläggande funktioner i ett bildbehandlingsprogram.	Eleven kan grunderna inom fotografering, film och digital bildbehandling.	Eleven kan tillämpa kunskaper kring digital bildbehandling på ett utvecklat sätt.
Handleda eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka sina iakttagelser, åsikter, tankar och känslor visuellt med olika metoder tillämpa visuella kommunikations- och uttryckssätt för att påverka i sina egna bilder.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig visuellt.	A, B, E, F	Eleven kan i någon mån uttrycka sina tankar och åsikter i visuell form.	Eleven kan förmedla tankar och åsikter i sitt bildskapande genom att tillämpa olika metoder.	Eleven kan på ett idérikt och kreativt sätt uttrycka sina åsikter och tankar med ett utvecklat bildspråk.
Handleda eleven att vidareutveckla användningen av	Eleven vidareutvecklar	A, B, C	Eleven känner till några begrepp inom bildkonst.	Eleven kan förklara begrepp inom bildkonst.	Eleven tillämpar korrekta

Bildkonst

ämnesspecifika ord och begrepp.	förståelsen för begrepp.				begrepp inom bildkonst.
Bildkonst i samhället					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Uppmuntra eleven att iaktta och diskutera bilder, konst och annan visuell kultur i omgivningen.	Eleven vidareutvecklar förmågan att diskutera iakttagelser av konst.	A, B, D, G	Eleven kan enkelt beskriva någon konst eller visuell kultur i närmiljön.	Eleven kan uttrycka sina iakttagelser och tankar om konst och annan visuell kultur verbalt.	Eleven kan diskutera och motivera sina åsikter om konst och annan visuell kultur.
Vägleda eleven att använda olika metoder för att tolka, analysera och beskriva bilder.	Eleven utvecklar förmåga att analysera bilder.	A, D, E, G	Eleven kan beskriva bilder och göra enklare tolkningar.	Eleven kan analysera och tolka bilder.	Eleven kan reflektera kring bilders bakgrund och sammanhang.
Undervisa eleven om olika stildrag inom arkitektur och formgivning.	Eleven utvecklar kunskap om arkitektur och formgivning.	F	Eleven känner till att det finns olika stildrag inom arkitektur och formgivning.	Eleven kan identifiera kultur- och stildrag inom arkitektur och formgivning som behandlats.	Eleven kan beskriva och jämföra särdrag inom arkitektur och formgivning som behandlats.
Handleda eleven att utveckla förståelse för mediaframställningar och källkritiskt tänkande.	Eleven utvecklar förståelse för bilders tillförlitlighet.	A, C, E, H	Eleven känner till att bilder kan vara manipulerade.	Eleven kan analysera mediebilder och diskutera bilders tillförlitlighet.	Eleven kan reflektera kring hur bilder i media påverkar individen.
Konsthistoria och kultur					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Handleda eleven att utveckla kunskaper kring grundläggande konsthistoria.	Eleven utvecklar förståelse för konsthistoria.	F, G	Eleven känner till någon konststil som behandlats.	Eleven kan beskriva några kännetecken för konststilar som behandlats.	Eleven kan identifiera några centrala konststilar och placera dem i sin tid.
Handleda eleven att inspireras av olika konstnärer och konststilar under olika tidsperioder och i olika kulturer.	Eleven utvecklar förmåga att tillämpa kunskap om konst i olika tider och kulturer för att skapa egna bilder.	D, E, F, G	Eleven kan med handledning uttrycka sig i bild utgående från konststil eller konstnär.	Eleven kan uttrycka sig i bild utgående från olika konststilar eller konstnärer.	Eleven kan på ett välutvecklat sätt tillämpa olika konststilar eller konstnärers sätt att uttrycka sig i bild.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9

Bildkonst

Handleda eleven att utveckla förståelse för återvinningskonst och att se nya användningsområden för material.	Eleven utvecklar förståelse för återvinningskonst .	G, H	Eleven skapar återvinningskonst enskilt eller tillsammans med andra.	Eleven hittar nya användningsområden för återvunnet material.	Eleven kan på ett kreativt sätt använda återvunnet material i sitt skapande.
---	---	------	--	---	--